

IEDA

INKLUZIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ: Zajištění účasti  
osob se zdravotním postižením na neformálním  
vzdělávání dospělých

2020-1-HR01-KA204-077868

[iedaproject.eu](http://iedaproject.eu)

# Modul 4: Vyhledávání a mobilizace zdrojů pro zavádění asistenčních technologií

Kurikulum pro vzdělávání v oblasti zavádění asistivních  
technologií ve vzdělávání dospělých



# Modul 4: Vyhledávání a mobilizace zdrojů pro zavádění asistenčních technologií

---

## Jak najít a mobilizovat zdroje

Hledání a mobilizace zdrojů pro zavádění asistenčních technologií na národní i mezinárodní úrovni může být mnohostranný proces. Zde je průvodce, který vám krok za krokem pomůže se v tomto procesu orientovat:

- 1. Identifikace zúčastněných stran:** Identifikujte klíčové zúčastněné strany zapojené do zavádění asistivních technologií, včetně vládních agentur, nevládních organizací (NGO), skupin na podporu zdravotně postižených, vzdělávacích institucí, partnerů ze soukromého sektoru a mezinárodních organizací.
- 2. Zdroje financování výzkumu:**
  - **Vládní granty a programy:** Prozkoumejte vládní oddělení, ministerstva a agentury, které přidělují finanční prostředky na iniciativy v oblasti asistivních technologií. Mohou mít k dispozici specifické granty nebo programy, které podporují přístupnost a inkluzi.
  - **Nadace a charitativní organizace:** Nadace a charitativní organizace, které se zaměřují na práva osob se zdravotním postižením, vzdělávání a technologie. Často poskytují granty na projekty, které jsou v souladu s jejich posláním.
  - **Organizace pro mezinárodní pomoc:** Organizace jako OSN, Světová banka a UNICEF mohou nabízet financování projektů inkluzivního vzdělávání a asistivních technologií v rozvojových zemích.
- 3. Vypracujte silný návrh:** Vypracujte komplexní návrh, ve kterém uvedete cíle, záměry, cílovou skupinu, očekávané výsledky a rozpočtové požadavky iniciativy v oblasti asistivních technologií. Ujistěte se, že návrh jasně prokazuje potenciální dopad projektu na studenty se zdravotním postižením.
- 4. Budování partnerství:** Spolupracujte s příslušnými zúčastněnými stranami, včetně místních nevládních organizací, organizací zdravotně postižených, vzdělávacích institucí a technologických společností. Partnerství může poskytnout další zdroje, odborné znalosti a širší síť na podporu iniciativy.

## 5. Zapojení vládních agentur:

- Prosazovat změny v politice, které podporují začlenění asistenčních technologií do vzdělávání a dalších odvětví.
  - Spolupracujte s vládními agenturami odpovědnými za záležitosti zdravotně postižených nebo vzdělávání a zajistěte si jejich podporu a financování.
6. **Využití mezinárodních organizací:** Spojte se s mezinárodními organizacemi zaměřenými na práva osob se zdravotním postižením a inkluzivní vzdělávání. Často poskytují poradenství, technickou pomoc a financování projektů, které jsou v souladu s jejich cíli.
  7. **Účast na konferencích a seminářích:** Účastněte se konferencí, workshopů a seminářů týkajících se asistenčních technologií, práv osob se zdravotním postižením a vzdělávání. Tyto akce poskytují příležitost navázat kontakty, učit se od odborníků a objevit potenciální zdroje financování.
  8. **Online platformy a databáze grantů:** Prozkoumejte online platformy a databáze, které obsahují seznam grantů a možností financování. Webové stránky jako GrantWatch, GrantGopher a Grants.gov vám pomohou najít relevantní granty.
  9. **Hledejte firemní sponzory:** Spolupracujte se společnostmi, které se zavázaly k sociální odpovědnosti a inkluzivitě. Mnoho společností nabízí granty, dary nebo věcnou podporu pro projekty, které jsou v souladu s jejich hodnotami.
  10. **Crowdfunding a online fundraising:** Zvažte využití crowdfundingových platforem, jako je Kickstarter, Indiegogo nebo GoFundMe, abyste získali finanční prostředky od širokého publika, které má zájem podpořit vaši věc.
  11. **Vypracování marketingové strategie:** Vytvořte přesvědčivou marketingovou strategii pro zvýšení povědomí o iniciativě. Využijte sociální média, tiskové zprávy a partnerství, abyste oslovili širší publikum a přilákali potenciální sponzory.
  12. **Prokázat dopad:** Pravidelně informujte zúčastněné strany a potenciální sponzory o pokroku a dopadu iniciativy. Zdůrazňujte úspěchy, výsledky a pozitivní změny, které přineslo zavedení asistenčních technologií.
  13. **Vytrvalost a vytváření sítí:** Klíčovými faktory úspěšné mobilizace jsou budování vztahů, vytváření sítí a vytrvalost v úsilí o získání zdrojů.

Nezapomeňte, že postup se může lišit v závislosti na regionu, dostupných zdrojích a konkrétních cílech projektu. V případě potřeby svůj přístup odpovídajícím způsobem upravte.

# Sdílení osvědčených postupů v různých zemích

## Rakousko

### Na národní úrovni

V Rakousku jsou možnosti financování začlenění osob se zdravotním postižením do neformálního vzdělávání omezené. Problematický je omezený přenos znalostí mezi poskytovateli neformálního vzdělávání dospělých a odpovědnými státními orgány. Ačkoli je Orient Express státem uznávanou organizací v oblasti základního vzdělávání, výměna je omezená.

V rámci dodržování Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením přijalo Rakousko Národní akční plán pro osoby se zdravotním postižením na období 2012-2020, jehož platnost skončila, a navazující Národní akční plán pro osoby se zdravotním postižením II na období 2022-2030. Na hodnocení těchto plánů se podílí občanská společnost a akademická obec. Organizace zabývající se právy osob se zdravotním postižením požadovaly rozpočtový "inkluzivní fond" na realizaci opatření akčního plánu, zatím bez odezvy. Zdá se, že inkluze je téma, které není na hlavním programu současné vlády.

Na národní úrovni existuje několik možností, jak požádat o financování asistenčních pomůcek/technologií. Ve všech případech je třeba předem odevzdat přibližnou kalkulaci nákladů. Na rozdíl od jiných zemí EU, např. ve Skandinávii, nemusí být náklady na asistivní technologie pro OZP (částečně) hrazeny ze sociálního pojištění. Nejvyšší částka částečného financování asistenčních pomůcek ze strany sociálního pojištění se pohybuje kolem 1400 EUR. Neexistuje žádná centralizovaná finanční pomoc pro PwDs, jednotlivá rozhodnutí se přijímají na federální úrovni, takže situace se může stát od státu značně lišit. Proto je velmi obtížné zjistit informace o nároku na financování pro osoby se zdravotním postižením. Proces žádosti o finanční podporu často znamená dlouhé čekací lhůty a je spojen s mnoha byrokratickými překážkami. V některých případech mohou finanční pomoc poskytnout federální a/nebo státní úřady sociální péče. Programy, které se takto týkají, jsou většinou zaměřeny na zvýšení produktivity, úpravu pracovního místa a zaměstnatelnost. Většinou jsou také možné částečné dotace, vždy v závislosti na platu/příjmu OZP. Ministerstvo sociálních věcí, zdravotnictví, péče a ochrany spotřebitele nabízí podpůrný fond pro OZP v tíživé sociální situaci z důvodu jejich postižení, konkrétně pokud jde o asistenční opatření (např. schodišťový výtah, komunikační pomůcky, pomůcky pro mobilitu). Jinak jsou pro OZP možné finanční úlevy (určité daňové úlevy). Většina jejich prostředků je určena na úpravu pracovního prostoru. V případě soukromé rehabilitace nebo úpravy se lze obrátit na fondy, jako je Sociální fond Vídeň (pouze pro obyvatele Vídně).

Řada soukromých fondů se zaměřuje na podporu projektů nebo jednotlivců při financování asistenčních technologií. Příspěvková organizace Diakonie a poskytovatel energií VERBUND se konkrétně zaměřují na podporu asistenčních pomůcek prostřednictvím fondu VERBUND Empowerment Fund a spolupracují s Rakouským technologickým institutem a poradenskou sítí LIFEtool. Existuje také možnost požádat o okamžitou podporu pro rodiny a děti. Charitativní organizace Lebenshilfe Österreich vypisuje roční cenu (5000 eur) za úspěchy v oblasti inkluze s cílem zveřejnit příklady dobré praxe. 2022, celkovým tématem bylo vzdělávání a kultura. Oceněno bylo několik iniciativ usnadňujících inkluzi nejen jako cíl, ale i jako způsob myšlení.

## Na mezinárodní úrovni

Veřejné instituce by mohly žádat o financování z Evropského sociálního fondu (ESF) s cílem zvýšit zaměstnatelnost osob se zranitelnými skupinami (starší osoby, mládež, osoby se zdravotním postižením, ženy). Rakousko se při přidělování peněz z ESF zaměřovalo na odbornou přípravu, vzdělávání a sociální začleňování. Nyní se však ESF+ zaměřuje na plán obnovy týkající se COVID a osoby se zdravotním postižením jako cílovou skupinu již konkrétně nezmiňuje.

V souladu s plánem EU na oživení a obnovu zahrnuje rakouský národní plán 32 investic a 27 reforem (alokace ve výši přibližně 3,46 miliardy eur) na přechod na digitální technologie do srpna 2026. Včetně investic do budoucích technologií a podpory "zvysování kvalifikace" (Next Generation EU, Recovery and Resilience Facility).

## Řešení s otevřeným zdrojovým kódem / nízkonákladová řešení

Několik aplikací na pomoc osobám se zdravotním postižením je k dispozici zdarma nebo za nízké náklady. Bezplatná aplikace capito je aplikace, která zpřístupňuje informace pomocí automatického překladu do snadného jazyka. Capito také poskytuje levné workshopy a školení pro přístupnou komunikaci (včetně tvorby textů ve snadném jazyce, přístupné grafiky a přístupného plánování akcí). Aplikace iSignIt je pomůcka pro tlumočení do znakového jazyka pro zdravotnické služby. Nadace AsTeRICS pracuje na bezplatných digitálních a analogových asistenčních technologiích ve spolupráci s FH Technikum Vídeň (Univerzita aplikovaných věd). Zde se v rámci výzkumných a studentských projektů podařilo vyvinout individuální řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace, které potřebují asistenci, když potřebné nástroje dosud nebyly vyvinuty. Software AsTeRIX Grid založený na prohlížeči podporuje komunikaci pro několik potřeb a je vhodný zejména pro prvňáčky, funguje se všemi operačními systémy a na všech chytrých telefonech (na bázi symbolů, různých jazyků a různých impulsů pro ovládání).

Nezisková nadace vyvinula také Flip Mouse, minimální joystick pro dotykové ovládání (cca 30 EUR). To jsou jen příklady, existuje dlouhý seznam dostupných aplikací asistivní technologie speciálně pro školáky s postižením.

## Osvědčené postupy při provádění

V Rakousku je oblast neformálního vzdělávání dospělých poměrně rozsáhlá a rozmanitá (od kurzů keramiky až po státem financované jazykové a základní vzdělávání). Všechny kurzy, které Orient Express poskytuje ženám, jsou oficiálními kurzy základního vzdělávání (všechny financované z ESF). Oficiální poskytovatelé základního vzdělávání jsou povinni zajistit, aby jejich vzdělávací zařízení byla co nejpřístupnější (fyzicky). Pokud jde o řízení projektů, kontrolní agentury očekávají odpovědnost za to, jak jsou řešena průřezová témata, např. zdravotní postižení.

V souladu s intersekcionalním chápáním diskriminace je integrace problematiky zdravotního postižení nedílnou součástí naší vzdělávací práce. Podle převládajících definic zdravotního postižení jsou obtíže v učení také omezení a překážky, kterým lidé čelí v každodenním životě, ve vzdělávacím systému a na trhu práce. Mnoho účastníků našich tříd základního vzdělávání bylo postiženo rozhodujícím znevýhodněním ve vzdělávání, zkušenostmi s násilím, traumatem (často v důsledku zážitků z války nebo útěku) nebo individuálními kognitivními faktory, které brání soustředění a učení. V práci s naší cílovou skupinou se tak přístupnost dotýká mnoha rovin: Od dostupnosti textových materiálů vhodných pro začínající čtenáře (se specifickými formáty fondu) až po zaměstnávání rodilých mluvčích jako kolegů/školitelů a také respektování individuálního tempa učení každého studenta. Přístupnost zahrnuje také přístup citlivý k traumatům v naší vzdělávací práci, např. vytvářením světlých a přátelských vzdělávacích prostor. Kromě toho jsou naše prostory přístupné i na invalidním vozíku.

Je obtížné zobecnit informace o celém sektoru neformálního vzdělávání dospělých, protože je velký rozdíl, zda jsou kurzy financovány státem či nikoli. Pro naše hlavní zaměření, tedy pro třídy zaměřené na gramotnost, by měly být vytvořeny osvědčené postupy. Vzhledem k překrývání výuky v druhém jazyce i k omezeným digitálním znalostem je aplikace asistenčních technologií v našich třídách důkazem obtížnosti.

## Vnitrostátní právní předpisy

Neexistuje žádný právní nárok, na jehož základě by osoby se zdravotním postižením mohly čerpat finanční prostředky na AT. Rakouský federalismus v tomto případě vede k vyšší míře nerovnosti v celé zemi. Rakousko ratifikovalo Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením v roce 2008. Podle legislativy musí být v závislosti na financující instituci každá vzdělávací instituce (fyzicky) přístupná pro všechny.

Není však samozřejmostí, že instituce neformálního vzdělávání dospělých mohou získat státní finanční prostředky, aby byly přístupně upraveny.

Evropský akt přístupnosti musí být ratifikován do června 2025 a návrhy souvisejících vnitrostátních právních předpisů musí být předloženy Evropské komisi do 28. června 2022. Rakousko jako jeden z pouhých čtyř členů EU tento termín stihlo (vedle Belgie, Estonska a Finska).

Od roku 2006 platí federální zákon o rovnosti osob se zdravotním postižením, který má zabránit diskriminaci a zajistit přístupnost pro osoby se zdravotním postižením převážně ve státní správě, hospodářství a na trhu práce. Rada pro osoby se zdravotním postižením považuje tento zákon za nejlepší praxi v EU. Znakový jazyk byl začleněn do ústavy jako úřední jazyk. Ministerstvo sociálních věcí nabízí směrnici, která umožňuje práci Síť pro odbornou pomoc (NEBA). Tato činnost podporuje a realizuje pracovní koučink, asistenci při školení a podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Ve Vídni zajišťuje zákon o rovných příležitostech financování osob se zdravotním postižením z vídeňského sociálního fondu v maximální výši 10 000 EUR.

## Kontakty pro podporu/poradenství

- Svaz nevidomých (Blinden- und Sehbehindertenverband Österreich): [www.blindenverband.at/en](http://www.blindenverband.at/en).
- Rakouská rada pro zdravotně postižené: [www.behindertenrat.at/about-us/](http://www.behindertenrat.at/about-us/)
- Podpora včasné komunikace Horní Rakousko (Diakonie): [www.diakonie.at/unsere-angebote-und-einrichtungen/fruehe-kommunikations-foerderung-oberoesterreich](http://www.diakonie.at/unsere-angebote-und-einrichtungen/fruehe-kommunikations-foerderung-oberoesterreich)
- Integration Wien: [www.integrationwien.at/de/](http://www.integrationwien.at/de/)
- Poradenská síť LIFEtool (nezávisle fungující poradenské kanceláře po celé zemi, zaměřené na pomoc při motorické a kognitivní komunikaci): [www.lifetool.at/startseite/](http://www.lifetool.at/startseite/).
- Síť odborné pomoci NEBA: [www.neba.at/](http://www.neba.at/)
- Service Association for Austrian Sign Language: [www.oegsbarrierefrei.at/#:-:text=Seit%20seiner%20Gr%C3%BCndung%20im%20Jahr,und%20h%C3%B6renden%20Menschen%20in%20%C3%96sterreich.](http://www.oegsbarrierefrei.at/#:-:text=Seit%20seiner%20Gr%C3%BCndung%20im%20Jahr,und%20h%C3%B6renden%20Menschen%20in%20%C3%96sterreich.)
- Sociální fond Vídeň (Fond Soziales Wien): [www.fsw.at/](http://www.fsw.at/)
- VOX (Poradenské centrum pro technickou pomoc neslyšícím a nedoslýchavým): [www.vox.or.at/beratungscenter-vox-technische-assistenz](http://www.vox.or.at/beratungscenter-vox-technische-assistenz)

## Užitečné odkazy

- Nadace AsTeRIX: [www.asterics-foundation.org/1270-2/](http://www.asterics-foundation.org/1270-2/)
- Aplikace Capito: [www.capito.eu/en/](http://www.capito.eu/en/)
- Aplikace ISignIt: [signit.weebly.com/english.html](http://signit.weebly.com/english.html)



- VERBUND Empowerment Fund: [www.verbund.com/en-at/about-verbund/responsibility/social-issues/empowerment-funds](http://www.verbund.com/en-at/about-verbund/responsibility/social-issues/empowerment-funds)

## Řecko

### Úvod

Judy Heumannová, aktivistka za práva osob se zdravotním postižením, uvedla, že "technologie většině lidí věci zjednodušují a usnadňují, ale lidem se zdravotním postižením je umožňují". Neustálé tempo modernizace a zvyšování kvality života ve společnosti vyžaduje zavádění nových technologií. Tímto způsobem se vytváří rámec pro sociální začlenění a přijetí osob se zdravotním postižením v různých oblastech života.

Ještě před několika lety nebylo Řecko koncipováno tak, aby bylo pro osoby se zdravotním postižením perspektivní, a bylo zavedeno jen málo opatření, která by jim vyhovovala. Paralympijské hry, které se konaly v Aténách v roce 2004, a poté speciální olympiáda v roce 2011 daly podnět ke zlepšení služeb a přístupnosti. Řecko sice ještě není příkladným modelem sociálního a vzdělávacího začleňování osob se zdravotním postižením, ale s potřebným plánováním a časem, jakož i podpůrnými programy, jako je IEDA, může poskytnout návod k úspěchu.

### Asistivní technologie v Řecku

#### Asistivní technologie a webové stránky

Pro začátek je třeba říci, že řada webových stránek, například řecká vládní stránka ([www.gov.gr](http://www.gov.gr)), obsahuje podpůrný nástroj pro asistenční technologie pro osoby se zdravotním postižením. Tento nástroj jim umožňuje snadnou navigaci po stránkách a jejich kompromisní přizpůsobení svým potřebám. Například kliknutím na ikonu nástroje si uživatel může zvolit featuru "čtení" nebo může, dokonce, zvýšit svítivost nebo velikost písmen. Vývojáři navrhují nabídky webových stránek tak, aby byla zajištěna jejich přístupnost.

#### Iniciativy různých organizací v oblasti asistenčních technologií

Existuje několik organizací, které provádějí různé akce pro osoby se speciálními potřebami s využitím asistenčních technologií. ELEPAP- Rehabilitace pro zdravotně postižené je jednou z nejvýznamnějších organizací, jejímž cílem je poskytovat rovné příležitosti dětem. Program ELEPAP zaměřený na asistenční technologie se navíc zaměřuje na děti, které nejsou schopny verbálně komunikovat nebo mají potíže s verbální komunikací či s učením a hrou, aby překonávaly překážky a rozvíjely se. Program je veden individuálně, ve skupinách nebo i společně různými terapeuty.

Používají se následující metody:



- Alternativní přístup k počítačovému prostředí (počítač, iPad, tablet), např. pomocí přepínačů, alternativních klávesnic, myši, dotykové obrazovky, technologie sledování očí.
- Alternativní a augmentativní komunikace, například pomocí zařízení pro generování řeči, speciální klávesnice.
- Alternativní ovládání každodenních zařízení

Cílem tohoto programu je zdůraznit aktivní roli dětí v každodenních činnostech a jeho součástí jsou také speciálně vyškolení ergoterapeuti, kteří sledují nové technologické výdobytky a spolupracují s logopedy a speciálními pedagogy.

SciFy (Science For You) je řecká nezisková organizace, která působí v oblasti inovací a technologií. Tato nezisková organizace si klade za cíl přinášet společenské změny vytvářením a nabízením bezplatných technologických nástrojů, sdílením jejich znalostí a také rozvojem podpůrných komunit prostřednictvím spolupráce s výzkumnými centry, univerzitami, nevládními organizacemi, společnostmi a koncovými uživateli. Asistenční technologie nepochybně nejsou dostupné pro každého, a to kvůli vysoké ceně, za kterou jsou uváděny na trh. Existují však organizace, jako je SciFy, které vytvářejí a nabízejí nepřehledné množství asistenčních technologií zdarma, aby usnadnily každodenní život lidí s postižením a jejich integraci do společnosti. Činnost společnosti SciFy má průkopnický charakter zejména v oblasti online herních aplikací pro zrakově postižené. Na jejich webových stránkách je speciální stránka se všemi jejich aktivitami týkajícími se asistivních technologií a osob se zdravotním postižením.

Po důkladném průzkumu lze nalézt soukromé iniciativy jednotlivců a organizací v oblasti asistenčních technologií. V Řecku je takovým příkladem Institut Lilian Voudouri, který vytvořil "Laboratoř asistivních technologií Lilian Voudouri" a který získal značné zkušenosti se zkoumáním dopadu postižení na život dětí a dospělých. Nabídl alternativní léčbu, vzdělávání a rozvoj dovedností více než 300 lidem.

#### Asistivní technologie v řeckých knihovnách

Řecké knihovny proto vyvíjejí iniciativu k vytváření inkluzivního prostředí pro osoby se zdravotním postižením a zapojují se do příslušných projektů. Například Makedonská univerzitní knihovna od roku 2000 v rámci projektu ACCELERATE instalovala nejmodernější pracovní stanice pro osoby se zrakovým postižením včetně osobního počítače se speciálním softwarem a hardwarem (2 počítače Pentium 4 s mechanikou CD-ROM a připojením k internetu, JAWS (pro Windows), Apollo II, externí jednotka pro syntézu řeči, braillový displej, software pro efektivní zvětšení monitoru Supernova 6 se ztělesněným odečítačem obrazovky Hal LHT 26,3 392,

braillový software pro převod textu do braillového formátu, hlasový skladatel Orpheus, skener knih a software OCR, braillová tiskárna, kamerový systém).

Knihovny Národní a Kapodistrijské univerzity v Aténách jsou vybaveny pracovními stanicemi a specializovanými pomůckami pro podporu osob se zdravotním postižením. Tyto pracovní stanice jsou navrženy tak, aby nevidomým studentům, studentům se slabým zrakem a studentům s postižením horních končetin umožňovaly přístup nejen ke zdrojům univerzitních knihoven, ale také k obsahu internetu a běžným kancelářským softwarovým aplikacím. Aby se studenti se zdravotním postižením cítili více začlenění, poskytuje Kapodistrijská univerzita v Aténách prostřednictvím oddělení e-přístupnosti akademické učebnice v různých přístupných digitálních formátech.

### Centrum pro univerzální přístup a asistivní technologie

V neposlední řadě je Centrum pro univerzální přístup a asistivní technologie (CUA&AT) centrem, jehož cílem je "podporovat rovnoprávné zapojení a socioekonomickou integraci osob se zdravotním postižením a starších osob do informační společnosti prostřednictvím navrhování produktů a služeb přístupných a použitelných co nejširší skupinou koncových uživatelů", jak uvádí na svých webových stránkách. Centrum vyvíjí technologie a aplikace pro různé oblasti, jako je přístup k celosvětové síti, zpracování textů, elektronické knihy, mezilidská komunikace, speciální vzdělávání a odborná příprava, telekomunikace, zdravotní telematika a nositelná výpočetní technika.

### Evropský rámec

V evropské populaci ve věku 16 až 64 let uvádí téměř 15 % žen a 14 % mužů středně těžké nebo těžké postižení. Tato procenta ukazují, že pro dosažení sociálního začlenění osob se zdravotním postižením je zásadní činnost Evropské unie zaměřena na vytvoření prostředí rovných příležitostí pro všechny.

Dne 27. června 2019 byl zaveden Evropský akt přístupnosti a všechny členské státy mají tři roky na to, aby jej provedly do svého vnitrostátního práva zavedením nových nebo již existujících vnitrostátních právních předpisů, které budou v souladu s tímto aktem. Jak uvedla Evropská komise, "Evropský zákon o přístupnosti je krokem vpřed při snižování překážek pro osoby se zdravotním postižením v rámci EU: lepší přístupnost výrobků a služeb, které občané každodenně používají."

Evropský akt přístupnosti se bude vztahovat na tyto produkty a služby:

- počítače a operační systémy
- bankomaty, automaty na prodej letenek a odbavovací zařízení
- telefony a chytré telefony

- Televizní zařízení související s digitálními televizními službami
- telefonní služby a související zařízení
- audiovizuální mediální služby, jako je televizní vysílání a související spotřební zařízení.
- služby spojené s leteckou, autobusovou, železniční a vodní osobní dopravou.
- bankovní služby
- e-knihy
- e-commerce

## Závěr

Asistenční technologie lze implementovat do všech aspektů každodenního života s cílem vyrovnat příležitosti pro osoby se zdravotním postižením. Je zapotřebí projektů, jejichž cílem je bojovat proti marginalizaci osob se zdravotním postižením, aby se mohly cítit více začleněny.

Navzdory výše zmíněným odvětvím, kde byly asistenční technologie zavedeny, je jejich trh v Řecku zcela nedostatečný. Existuje mnoho důvodů, proč tento problém existuje, a to nejen proto, že jsou ve společnosti zaváděny pomalým tempem, ale také proto, že některé pomůcky nebo vybavení jsou drahé a/nebo nepodporují řecký jazyk. Aby software odpovídal potřebám řeckého školství, musí být přeložen do řeckého jazyka, a protože se tak neděje, není po něm vysoká poptávka ze strany spotřebitelů.

Závěrem lze říci, že pro dosažení vysoké úrovně sociálního a vzdělávacího začlenění je důležité tato odvětví neustále modernizovat zaváděním asistenčních technologií.

## Odkazy

- ELEPAP. Asistivní technologie: [elepap.gr/en/our-programs/therapeutic-programs/assistive-technology/](http://elepap.gr/en/our-programs/therapeutic-programs/assistive-technology/)
- ITE. Centrum pro univerzální přístup a asistivní technologie (CUA&AT).
- [www.ics.forth.gr/hci/centre-universal-access-assistive-technologies-cuaat?lang=el](http://www.ics.forth.gr/hci/centre-universal-access-assistive-technologies-cuaat?lang=el)
- SCIFY, asistenční technologie [www.scify.gr/site/el/impact-areas/assistive-technologies](http://www.scify.gr/site/el/impact-areas/assistive-technologies)
- [ec.europa.eu/eurostat/documents/3930297/5934086/KS-AW-01-001-EN.PDF/ca44b44f-6fdb-47da-9d7d-2967071bcb9f?version=1.0](http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3930297/5934086/KS-AW-01-001-EN.PDF/ca44b44f-6fdb-47da-9d7d-2967071bcb9f?version=1.0)
- Mundo Madou, Avenue des Arts 7-8, 1210 Brusel, Belgie Zář 2020, Soubor nástrojů pro transpozici Evropského aktu přístupnosti [www.edf-feph.org/content/uploads/2020/12/final\\_edf\\_transposition\\_toolkit\\_accessibility\\_act.pdf](http://www.edf-feph.org/content/uploads/2020/12/final_edf_transposition_toolkit_accessibility_act.pdf)
- EVROPSKÝ AKT O PŘÍSTUPNOSTI ZLEPŠUJÍCÍ PŘÍSTUPNOST VÝROBKŮ A SLUŽEB NA JEDNOTNÉM TRHU

- "Lillian Voudouri Assistive Technology Laboratory" [lilianvoudouri.gr/ergastiri-ypostiriktikis-technologias-idryma-koinonikis-ergasias/](http://lilianvoudouri.gr/ergastiri-ypostiriktikis-technologias-idryma-koinonikis-ergasias/)
- Národní a Kapodistrijská univerzita v Aténách. e-Accessibility [access.uoa.gr/en/services-2/e-accessibility/](http://access.uoa.gr/en/services-2/e-accessibility/)

# Rumunsko

## Možnosti financování na národní úrovni

V Rumunsku mohou osoby se zdravotním postižením získat dotace z Národního fondu zdravotního pojištění (NHIH) na podporu zavádění asistenčních technologií. NHIH však dotuje jen velmi málo asistenčních pomůcek, což způsobuje, že asistenční technologie jsou pro většinu osob se zdravotním postižením z Rumunska nedostupné.

Osoby se zdravotním postižením mohou také získat poukázky z projektů financovaných EU (Operační program Lidský kapitál, priorita "Práce pro všechny"). Některé projekty zahrnují aktivity, jako je poskytování asistivních technologií a zařízení a přístupových technologií OZP, které dostávají informační a poradenské služby, zprostředkování a školení. Poukázky lze použít výhradně na pořízení asistivní technologie.

Zaměstnanci se zdravotním postižením však mají omezený přístup k dotovaným asistenčním technologiím a zařízením a značný počet osob se zdravotním postižením nepoužívá asistenční zařízení nebo technologie, které potřebují, často proto, že si je nemohou dovolit. Tato situace má dva hlavní důvody:

- ne všechny kategorie nezbytných podpůrných prostředků a technologií jsou zahrnuty v základním balíčku zdravotnických prostředků určených k ambulantní obnově organických nebo funkčních nedostatků, který je upraven rozhodnutím vlády a upřesněn společným nařízením ministra zdravotnictví a předsedy Národní zdravotní pojišťovny (NHIH);
- počet výrobců a distributorů asistenčních pomůcek a technologií je velmi nízký, protože neexistuje žádná národní politika, která by zajišťovala přístup osob se zdravotním postižením ke všem kategoriím asistenčních výrobků a technologií, a to jak zdravotnických, tak nezdravotnických.

## Osvědčené postupy při provádění

Projekt "Usnadnění integrace osob se zdravotním postižením na trh práce" umožňuje osobám se zdravotním postižením, které hledají zaměstnání, získat poukázku ve výši přibližně 5000 eur, kterou lze použít na nákup asistenčních pomůcek. Projekt realizuje Národní úřad pro práva osob se zdravotním postižením, dětí a adopce v partnerství s Národní agenturou pro zaměstnanost v období 23.05.2019-23.05.2022. Je požadováno, aby pomůcky byly zahrnuty do doporučení odborného lékaře ohledně typu asistivních technologií a pomůcek a přístupových technologií.



Příručka "Ghid de utilizare a instrumentelor digitale pentru activitatea didactică on-line" (Příručka k používání digitálních nástrojů pro on-line výuku) dostupná na [https://www.ccdbn.ro/anunturi/ghid\\_instrumente\\_dig.pdf](https://www.ccdbn.ro/anunturi/ghid_instrumente_dig.pdf) obsahuje kapitulu "Digitální asistenční technologie pro žáky se speciálními vzdělávacími požadavky", jejímž cílem je pomoci učitelům vytvářet inkluzivní digitální vzdělávací zdroje.

## Vnitrostátní právní předpisy

Rumunské právní předpisy v oblasti ochrany práv osob se zdravotním postižením se opírají o tyto hlavní nástroje:

- Všeobecná deklarace lidských práv
- Evropská úmluva o lidských právech
- Listina základních práv EU
- Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením
- Smlouva o Evropské unii
- Smlouva o fungování Evropské unie

Existuje dlouhý seznam normativních aktů, které upravují rozsah činnosti v oblasti zdravotního postižení. Mezi ně patří Národní strategie pro práva osob se zdravotním postižením "Spravedlivé Rumunsko" 2022-2027 (<http://anpd.gov.ro/strategia2022-2027/download/The%20National%20Strategy%20for%20the%20Rights%20of%20Persons%20with%20Disabilities%20-%20An%20equitable%20Romania,%202022-2027.pdf>), která byla schválena a zveřejněna v dubnu 2022. Strategie má mezi svými cíli zvýšení počtu OZP, které mají přístup k asistivním technologiím prostřednictvím nevratných externích prostředků (nejméně 40 tisíc OZP, do roku 2027), a také rozšíření seznamu asistivních pomůcek, hrazených prostřednictvím Jednotného národního fondu zdravotního pojištění.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost výrobků a služeb byla do rumunské legislativy začleněna v roce 2022.

## Kontakt na subjekt(y) v Rumunsku, který(é) může(mohou) poskytnout podporu/poradenství/ atd.

1. Národní úřad pro ochranu práv osob se zdravotním postižením, <http://anpd.gov.ro/> . INFOLINE Asistivní technologie: +40 751.015.063
2. Rumunská asociace "H Foundation" pro distanční vzdělávání osob se zdravotním postižením je nevládní, nezisková, apolitická organizace, jejímž posláním je zajistit rovné šance na vzdělávání a výuku pro znevýhodněné (fyzicky, etnicky, sociálně nebo geograficky) děti a dospělé a pro odborníky,

kteří s nimi pracují. Adresa: Strada Poenaru Bordea 6, SECTOR 4, București, 040093, tel. +40 21 337 1019, <http://www.fundatieh.ro/>.

Federatia pentru Accesibilizarea Romaniei (FAR) - je to instituce, která sdružuje mnoho organizací, jejichž činnost je zaměřena na podporu práv osob se zdravotním postižením. FAR se zaměřuje na dosažení přístupnosti v mnoha plánech - fyzickém, sociálním, ekonomickém, ve prospěch zdravotně postižených a těch, kteří trpí jinými druhy znevýhodnění/zranitelnosti + vytváření rovných příležitostí pro znevýhodněné kategorie lidí. <https://far.ngo/>





# Slovensko

## Národní aspekt

### Možnosti financování na národní úrovni

*(financování vládou, fondy, sponzorské příležitosti, charitativní organizace...)*

Na slovenské národní úrovni existuje několik možností, jak získat podporu v oblasti sociálního začleňování, pracovního a studijního života a přístupu k asistivním technologiím.

#### **První z nich je financování ze strany vlády.**

Každá osoba se zdravotním postižením mohla získat finanční prostředky od [slovenského ministerstva sociálních věcí](#) až do výše 8630 eur. Částka závisí na potřebách a skutečných nákladech na asistenční technologie. Aby však člověk mohl finanční prostředky získat, musí splnit určitá kritéria.

#### **Druhou je nezisková organizace [Slovenská unie nevidomých a slabozrakých](#).**

Spolupracují se sponzory - většinou velkými společnostmi - a podporují zrakově postižené, kteří potřebují finanční prostředky.

Slovenská unie nevidomých a slabozrakých (UNSS) je občanské sdružení, jehož posláním je obhajoba práv a aktivizace lidí se zrakovým postižením.

Mezi nejdůležitější aktivity, které bychom mohli zmínit, patří poskytování sociálních služeb (sociální poradenství a sociální rehabilitace), zapojení do legislativního procesu (zejména v oblasti sociální legislativy), zvyšování povědomí o zrakovém postižení a poskytování konzultací týkajících se environmentálních a jiných bariér, dostupnosti informací a obhajoby práv. Sociální rehabilitace dále zahrnuje nácvik v oblasti mobility a orientace, používání bílé hole, dovedností každodenního života, čtení a psaní Braillova písma a používání optických pomůcek nebo asistivní technologie (např. počítač se čtečkou obrazovky nebo zvětšovací softwarem).

### Možnosti financování na mezinárodní úrovni

[Mezinárodní rada pro vzdělávání a rehabilitaci osob se zrakovým postižením \(ICEVI\)](#).

Mezinárodní organizace pro poradenství a podporu.

<http://www.inclusion-europe.eu/financial-assistance-to-people-with-disabilities-compared-across-the-world/>

Jen malý článek s porovnáním státní správy v různých zemích s lidmi se zdravotním postižením.

## Řešení s otevřeným zdrojovým kódem / nízkonákladová řešení

Na trhu není žádný velmi levný obnovitelný Braillov displej (hardwarové zařízení, které mění obsah zobrazený na obrazovce na zvednuté a snížené braillovské píky). Tradiční zařízení stojí v průměru 4000 dolarů. Nicméně příchod zařízení Orbit Reader (<http://www.orbitresearch.com/product/orbit-reader-20/>) za 500 USD narušil tento trh a poskytl levnější a alternativní možnost.

Čtečka obrazovky je forma asistenční technologie (AT), která převádí text a obrazový obsah do řeči nebo Braillova písma. Čtečky obrazovky jsou nezbytné pro nevidomé osoby a jsou užitečné pro osoby se zrakovým postižením, negramotné nebo s poruchami učení. Celosvětově nejrozšířenější čtečkou obrazovky pro počítače je NVDA (Non-Visual Desktop Access) (<https://www.nvaccess.org/>). NVDA je zdarma, má otevřený zdrojový kód a podporuje více jazyků, přičemž podpora a školení jsou široce dostupné. Další běžnou možností převodu textu na řeč pro přístup k dokumentům místo Braillova písma nebo vedle něj je převod textu do zvukového souboru. Aplikace jako RoboBraille například exportují soubory jako zvukové soubory, například Mp3.

Na stránce [Průvodce asistivní technologií](#): Na stránce: [Nízkonákladový software pro učení](#) najdete velký seznam AT s nízkými náklady nebo zdarma pro nevidomé a neslyšící.

## Osvědčené postupy při provádění

[Slovenská knižnica pre nevidomých](#) - knihovna poskytuje registrovaným uživatelům komplexní knihovnické a informační služby zpřístupněním specializovaného knihovního fondu v Braillově písmu, zvukovém záznamu, reliéfní grafice a elektronické podobě.

Služby pronájmu jsou uživatelům poskytovány zdarma.

Uživatel si může vybrat z nabídky knihovního fondu - více než 7 200 titulů zvukových knih a téměř 3 600 titulů knih v Braillově písmu.

## Vnitrostátní právní předpisy

Evropská unie a její členské státy jsou smluvními stranami [Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením](#). Jejím hlavním poselstvím je, že osoby se zdravotním postižením mají nárok na celé spektrum lidských práv a základních svobod bez diskriminace. Veškerá slovenská legislativa je postavena na těchto principech a samotném dokumentu.

Podle Ústavy Slovenské republiky jsou lidé svobodní a rovni v důstojnosti a právech. Dále zákon č. 365/2004 Z. z. o rovném zacházení v některých oblastech a o ochraně před diskriminací a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (antidiskriminační zákon) vytváří společný právní základ pro zachování zásady rovného zacházení v celém právním řádu Slovenské republiky.

Hlavním dokumentem na národní úrovni k tomuto tématu je Národní program rozvoje životních podmínek osob se zdravotním postižením na léta 2021-2030 [https://www.employment.gov.sk/files/sk/rodina-socialna-pomoc/tazke-zdravotne-postihnutie/kontaktne-miesto-prava-osob-so-zdravotnym-postihnutim/dokumenty-3/nprzpozp-2021\\_2030.docx](https://www.employment.gov.sk/files/sk/rodina-socialna-pomoc/tazke-zdravotne-postihnutie/kontaktne-miesto-prava-osob-so-zdravotnym-postihnutim/dokumenty-3/nprzpozp-2021_2030.docx).

Na stránce [Hlavné kontaktné miesto pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím](#) jste mohli najít seznam příslušných zákonů.

Kontakt na subjekt(y) ve vaší zemi, který(é) vám může(mohou) poskytnout podporu/poradenství/ atd.

Ústředí práce, sociálních věcí a rodiny (*Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny*)

[Oddělení peněžitých dávek při těžkém zdravotním postižení a posudkové činnosti;](#)

Špitálska 8, 812 67, Bratislava

Úřad práce, sociálních věcí a rodiny (*Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny*):

[Oddělení služeb pro občany](#)

[Centrum právní pomoci](#)

# Příklady asistenčních technologií - jak open source/levná řešení, tak profesionální nástroje nabízené společnostmi třetích stran.

Tato kapitola nabízí několik příkladů řešení asistivní technologie, která lze využít v neformálním vzdělávání dospělých pro osoby se zdravotním postižením:

## 1. Čtečky obrazovky a software pro převod textu na řeč:

- **NVDA (NonVisual Desktop Access):** (NVDA): open-source čtečka obrazovky pro systém Windows, která umožňuje přístup k počítačům nevidomým a slabozrakým uživatelům.
- **eSpeak:** Kompaktní syntetizátor řeči s otevřeným zdrojovým kódem, který dokáže převádět text na řeč, což je přínosné pro osoby s poruchami čtení nebo zraku.
- **Balabolka:** Balabolka je bezplatná aplikace pro převod textu na řeč, která umí převádět text na řeč a ukládat jej jako zvukové soubory.

## 2. Komunikační pomůcky:

- **AAC Text Communicator:** Aplikace jako **OpenAAC** umožňují osobám s komunikačními obtížemi komunikovat pomocí zařízení, které zobrazuje text nebo symboly a převádí je na řeč.

## 3. Přístupné vzdělávací platformy:

- **Moodle:** Moodle: open-source systém pro správu výuky, který podporuje funkce pro přístupnost a lze jej přizpůsobit potřebám studentů se zdravotním postižením.
- **Open edX:** Další online vzdělávací platforma s otevřeným zdrojovým kódem, kterou lze zpřístupnit pomocí přizpůsobení.

## 4. Alternativní vstupní zařízení:

- **Software pro ovládání přepínačů:** Programy jako **Xpadder** nebo **AutoHotkey** mohou pomoci osobám s motorickým postižením nakonfigurovat alternativní vstupní zařízení, jako jsou přepínače nebo joysticky.

## 5. Zvětšení a zvětšení obrazovky:



- **Lupa systému Windows** - nástroj pro zvětšení obrazovky integrovaný do operačního systému Windows.

## 6. Přístupné formáty dokumentů:

- Vytváření obsahu v přístupných formátech, jako je **EPUB** pro elektronické knihy nebo **HTML** pro webový obsah, zajišťuje, že studenti se zdravotním postižením mohou k materiálu přistupovat pomocí preferovaných asistenčních technologií.

## 7. Nástroje pro titulky a titulky:

- **Amara**: Platforma s otevřeným zdrojovým kódem pro vytváření a úpravu titulků, popisků a překladů videí. To je výhodné pro neslyšící nebo nedoslýchavé studenty.

## 8. Software pro převod Braillova písma:

- **Liblouis**: Umožňuje převod digitálního obsahu do Braillova písma a naopak.

## 9. Aplikace pro rozšířenou a alternativní komunikaci (AAC):

- Aplikace jako **Proloquo2Go** nebo **CoughDrop** poskytují přizpůsobitelné komunikační tabule pro osoby s poruchami řeči.

## 10. 3D tisk pro hmatové učení:

- 3D tištěné hmatové mapy, schémata nebo předměty mohou zlepšit výuku osob se zrakovým postižením.

## 11. Nástroje pro spolupráci s funkcemi zpřístupnění:

- Platformy jako **Google Workspace** (dříve G Suite) a **Microsoft Office 365** mají zabudované funkce pro přístupnost, které mohou být pro studenty se zdravotním postižením přínosem.

## 12. Přístupné kódovací platformy:

- **Scratch**: Vizuální programovací jazyk, který mohou používat žáci s různými druhy postižení, aby se interaktivním a přístupným způsobem naučili koncepty kódování.

Nezapomeňte, že vhodnost těchto řešení závisí na konkrétních potřebách žáků a dostupných zdrojích. Pravidelné školení a informovanost o používání těchto technologií budou nezbytné také pro pedagogy a podpůrný personál.